

Sygn. akt III U 1366/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Oleszek

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy Z. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy – zmianę stopnia niezdolności do pracy

na skutek odwołania Z. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 22 października 2013 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. H. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres 12 miesięcy, począwszy od dnia 8 sierpnia 2013 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 1366/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 7 marca 2014 r.

Decyzją z dnia 22 października 2013 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy Z. H. podwyższenia renty z tytułu niezdolności do pracy.

W podstawie prawnej decyzji podano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy. Ponieważ Komisja ZUS orzeczeniem z dnia 16 października 2013 r. orzekła, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy, wydano odmowną decyzję.

Wnioskodawca Z. H. w dniu 18 listopada 2013 r. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę.

W uzasadnieniu wskazał, że zaskarżona decyzja jest dla niego krzywdząca, ponieważ jest chory, stan jego zdrowia sukcesywnie się pogarsza. Organ rentowy, w związku ze stanowiskiem lekarzy orzeczników, bezzasadnie przyjął, że nie doszło u niego do jakiegokolwiek pogorszenia stanu zdrowia i dalszego naruszenia sprawności organizmu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, na podstawie tych samych przepisów prawa, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu odwołano się do przepisów art. 62 oraz art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009 r. poz. 1227 ze zm.) i wskazano, że spór w niniejszej sprawie dotyczy stopnia niezdolności do pracy. Wnioskodawca pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, okresowo do dnia 31 stycznia 2015 r. Komisja Lekarska ZUS, orzeczeniem z dnia 16 października 2013 r. stwierdziła, że wnioskodawca jest nadal częściowo niezdolny do pracy na stałe.

W tym stanie rzeczy ZUS O/R. podtrzymał swoje stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. H., urodzony w dniu (...), złożył po raz pierwszy w dniu 1 lipca 1993 r. wniosek o rentę inwalidzką. Wniosek ten ponowił w dniu 30 czerwca 1994 r.

Orzeczeniem z dnia 11 lipca 1994 r. Obwodowa Komisja ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w P. rozpoznała u wnioskodawcy:

- stan po złamaniu skośnie-spiralnym kości piszczelowej lewej wraz ze złamaniem kostki bocznej podudzia lewego i w związku z tym zaliczyła go do III grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia. Termin badania kontrolnego wyznaczono za dwa lata. W rezultacie decyzją z dnia 14 lipca 1994 r. organ rentowy po raz pierwszy przyznał Z. H. prawo do renty inwalidzkiej, począwszy od 19 czerwca 1994 r.

Kolejnym orzeczeniem z dnia 7 października 1996 r. Obwodowa Komisja ds. Inwalidztwa i Zatrudnienia w P. rozpoznała u wnioskodawcy:

- stan po złamaniu podudzia lewego ze zmianami dysfunkcyjnymi i zanikiem mięśni lewego uda;
- chorobę zwyrodnieniową stawów krzyżowo-biodrowych,
- przewlekłe lumbago,
- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa szyjnego i w związku z tym ponownie zaliczyła go do III grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia. Termin badania kontrolnego wyznaczono za trzy lata. Na tej podstawie do dnia 31 października 1999 r. wnioskodawca otrzymywał rentę III grupy inwalidów.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- wnioski rentowe z dnia 1.07.1993 r. i 30.06.1994 r.,
- orzeczenia (...) w P. z dnia 11.07.1994 r. i 7.10.1996 r.,
- decyzja rentowa z dnia 14.07.1994 r.

Podczas badania kontrolnego w dniu 6 października 1999 r. Lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że wnioskodawca jest okresowo, częściowo niezdolny do pracy. Podstawą tego orzeczenia było rozpoznanie:

- choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa z przewlekłym zespołem bólowym i objawami neurologicznymi,
- stan po złamaniu podudzia lewego.

Znaczne ograniczenie zdolności do pracy z powodu przewlekłego zespołu bólowego kręgosłupa oraz upośledzenia wydolności chodu z powodu przebytego złamania lewego podudzia stwierdzono także podczas kolejnych badań kontrolnych, przeprowadzonych w latach 2002 r., 2003 r., 2006 r. i 2007 r. Przy czym w listopadzie 2003 r. po raz pierwszy rozpoznano u wnioskodawcy także nadciśnienie tętnicze I/II stopnia.

W związku z tymi orzeczeniami lekarzy orzeczników rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy wnioskodawca pobierał nadal nieprzerwanie od 1 listopada 1999 r. do 31 grudnia 2009 r.

Po kolejnym badaniu kontrolnym w orzeczeniu z dnia 14 kwietnia 2010 r. lekarz orzecznik ZUS rozpoznał u wnioskodawcy:

- nadciśnienie tętnicze,
- łagodną niedomykalność zastawki mitralnej w okresie hemodynamicznym (...)
- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa bez deficytów,
- chorobę wrzodową dwunastnicy. Mimo to uznał, że wnioskodawca nie pozostaje niezdolny do pracy. Tym bardziej, że wykonuje pracę zbrojarza. Decyzją z dnia 6 maja 2010 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy dalszego prawa do renty.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- orzeczenia lekarza - orzecznika ZUS za lata 1999-2007,
- decyzje rentowe za lata 1999-2009.
- orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 14.04.2010 r.,
- decyzja odmowna z dnia 6.05.2010 r.

W dniu 31 maja 2011 r. wnioskodawca złożył nowy wniosek o rentę, który załatwiono odmowną decyzją z dnia 12 lipca 2011 r.

Niemniej rozpoznając ten wniosek lekarz orzecznik ZUS w dniu 22 czerwca 2011 r. potwierdził u wnioskodawcy schorzenia rozpoznane w poprzednich latach, z tym że stwierdził objawy bólowe kręgosłupa. W uzasadnieniu wskazał, że schorzenie to znacznie ogranicza sprawność ruchową badanego, uniemożliwiając mu wykonywanie pracy zawodowej – pracy zbrojarza i uznał, że wnioskodawca spełnia warunki do świadczenia rehabilitacyjnego.

Na podstawie tego orzeczenia ZUS O/R. przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego na okres 6 miesięcy, począwszy od dnia 14 marca 2011 r. do 9 września 2011 r. Prawo do tego świadczenia następnie przedłużono o kolejne 4 miesiące, do 7 stycznia 2012 r.

W dniu 19 grudnia 2011 r. wnioskodawca po raz kolejny złożył wniosek rentowy.

Lekarz orzecznik ZUS po badaniu wnioskodawcy w dniu 13 stycznia 2012 r. rozpoznał u niego:

- nadciśnienie tętnicze (...)/III,
- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z zespołem bólowym,
- stan po złamaniu podudzia lewego i uznał, że u wnioskodawcy nie doszło do poprawy stanu zdrowia i z powodu utrzymujących się schorzeń jest on częściowo niezdolny do pracy, okresowo do 31 stycznia 2015 r. Na tej podstawie decyzją z dnia 14 lutego 2012 r. przyznano wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres do osiągnięcia wieku emerytalnego tj. do 31 stycznia 2015 r.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- wniosek o rentę z dnia 31.05.2011 r. i 19.12.2011 r.
- orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 22.06.2011 r. i 13.01.2012 r.
- decyzja odmowna z dnia 12.07.2011 r.,
- decyzje o świadczeniu rehabilitacyjnym z dnia 21.07.2011 r. i 3.10.2011 r.
- decyzja rentowa z dnia 14.02.2012 r.

W dniu 8 sierpnia 2013 r. wnioskodawca wystąpił z wnioskiem o przeliczenie renty w związku z pogorszeniem stanu zdrowia.

Lekarz orzecznik, po zasięgnięciu opinii konsultanta – kardiologa, rozpoznał u niego:

- migotanie przedsionków utrwalone,
- nadciśnienie tętnicze t. II,
- niewydolność krążenia skompensowaną,
- przewlekły zespół bólowy kręgosłupa odcinka lędźwiowego na podłożu zmian zwyrodnieniowych. Następnie przyjął, że istniejące schorzenia są prawidłowo leczone i obecne naruszenie sprawności organizmu powodowane przede wszystkim przez układ krążenia uzasadnia nadal jedynie częściową niezdolność do pracy do osiągnięcia wieku emerytalnego.

Na skutek sprzeciwu wnioskodawcy Komisja Lekarska ZUS w dniu 16 października 2013 r. przeprowadziła kolejne badanie, dysponując też dodatkowo dokumentacją wnioskodawcy z leczenia kardiologicznego - szpitalnego. Komisja potwierdziła wcześniejsze schorzenia wnioskodawcy, dodatkowo okazało się, że wnioskodawca leczy się z powodu przewlekłego zapalenia oskrzeli w przebiegu nikotynizmu i z tego powodu pozostaje pod obserwacją z powodu epizodu obecności płynu w prawej jamie opłucnej. W związku z tym Komisja również wskazała, że stwierdzone schorzenia powodują jedynie częściową niezdolność do pracy zarobkowej.

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 października 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy przeliczenia wysokości renty.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- zaświadczenie lekarskie z dnia 6.08.2013 r.,
- orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 13.09.2013 r.,
- sprzeciw wnioskodawcy z dnia 23.09.2013 r.

- orzeczenie Komisji lekarskiej z dnia 16.10.2013 r.,
- decyzja odmowna z dnia 22.10.2013 r.

Na skutek odwołania wnioskodawcy tut. Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów: internisty-kardiologa, internisty-pulmonologa i neurologa na okoliczność czy odwołujący się z zawodu mechanik samochodowy, i kierowca, pracujący jako zbrojarz-betoniarz - jest częściowo czy też całkowicie niezdolny do pracy, czy jest to niezdolność trwała, czy okresowa oraz czy nastąpiło istotne pogorszenie stanu zdrowia wnioskodawcy w porównaniu do ostatniego badania z dnia 13 stycznia 2012 r.

W opinii z dnia 15 stycznia 2014 r. biegli lekarze stwierdzili u wnioskodawcy następujące schorzenia:

- przewlekłą niewydolność krążenia IV st.,
- utrwalone migotanie przedsionków,
- nadciśnienie tętnicze zaawansowane,
- (...),
- otorbiony płyn w prawej jamie opłucnej,
- zespół bólowy kręgosłupa na tle zmian zwyrodnieniowych.

Biegli, po badaniu internistycznym, stwierdzili u wnioskodawcy przewlekłą niewydolność serca z utrwalonym migotaniem przedsionków, wymagającą stałego przyjmowania leków diuretycznych (odwadniających) oraz leków powodujących tzw. względną wydolność krążenia. Ponadto wskazali na wielokrotne (...) powikłane obecnie otorbionym płynem w jamie opłucnej, znacznie ograniczające wydolność oddechową. Z tego powodu wnioskodawca został zakwalifikowany do zabiegu torakochirurgicznego. Natomiast w badaniu neurologicznym stwierdzono zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa z przewlekłym zespołem bólowym. W łącznej ocenie biegłych w obecnym stanie zdrowia, na lekach utrzymujących względną wydolność krążenia, badany jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej na okres 12 miesięcy, co najmniej do czasu uzyskania wyniku zabiegu torakochirurgicznego.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca Z. H. w okresie od 4 do 18 listopada 2013 r. był hospitalizowany na oddziale pulmonologicznym celem diagnostyki w związku z utrzymującym się płynem w prawej jamie opłucnej (badanie rtg klatki piersiowej wykazało progresję zmian). W trakcie badań nie wykonano punkcji opłucnej, usg wykazało płyn otorbiony, „gęsty”. Dalsze leczenie uzależniono od wyniku TK klatki piersiowej. Następnie na 17 stycznia 2014 r. zaplanowano zabieg torakochirurgiczny. Do zabiegu jednak nie doszło. Lekarz prowadzący – specjalista chirurg klatki piersiowej stwierdził, że wnioskodawca nie kwalifikuje się do dekortykacji płuca z uwagi na obciążenie kardiologiczne. Zaproponował dalszą obserwację rtg i rehabilitację oddechową. Kolejne badanie kontrolne z dnia 24 lutego 2014 r. tj. zdjęcie rutynowe klatki piersiowej potwierdziło zajęcie prawej zatoki przeponowo-żebrowej o charakterze płynu otorbionego oraz pogrubienie opłucnej międzypłatowej pomiędzy płatami płuca prawego. Zalecono wykonanie usg.

Dowód: 1) opinia biegłych sądowych z dnia 15.01.2014 r. k. 9-10,

2) Karta wypisowa z dnia 18.11.2013 r. k. 21

3) Badania kontrolne z dnia 17.01.2014 r. i 24.02.2014 r. k. 21

Sąd ustalił również, że wnioskodawca z zawodu mechanik samochodowy – kierowca legitymuje się 16-letnim okresem składkowym. Zawodowo pracował głównie jako robotnik fizyczny: stolarz, robotnik magazynowy, monter sprzętu gospodarstwa domowego, robotnik przeładunkowy, betoniarz i zbrojarz-betoniarz.

Dowód: 1) Akta organu rentowego:

- kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych,
- świadectwa pracy,

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, których wiarygodność nie została przez strony obalona. Ponadto za wiarygodną uznał opinię biegłych sądowych lekarzy specjalistów z dnia 15 stycznia 2014 r. Opinia została sporządzona

w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem i ustosunkowaniem się do wydanych w sprawie opinii orzeczników ZUS oraz wyników badań specjalistycznych. Biegli jednoznacznie wskazali, że analiza dokumentacji medycznej oraz bezpośrednie badanie wnioskodawcy dały podstawę do stwierdzenia, że z powodu schorzeń narządu ruchu, a przede wszystkim serca

i układu krążenia, mimo względnego ustabilizowania jest on całkowicie niezdolny do pracy. Opinia ta zawiera elementy niezbędne dla oceny przez Sąd stopnia naruszenia sprawności organizmu wnioskodawcy, jego ewentualnej zdolności do pracy oraz okresu powstania tej niezdolności. Przy badaniu biegli uwzględnili przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty

z leczenia, szczegółowo opisali przebieg badania przedmiotowego z analizą przedstawionych wyników badań oraz dołączonej dokumentacji z leczenia.

Żadna ze stron w określonym terminie nie zgłosiła zarzutów do tej opinii.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1) jest niezdolny do pracy;

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie (art. 107 cyt. ustawy).

Do nabycia prawa do reny niezbędne jest równoczesne wystąpienie trzech przesłanek.

W toku niniejszego postępowania sporna okazała się kwestia stopnia niezdolności wnioskodawcy do pracy oraz okresu, przez jaki wnioskodawca ma prawo do świadczenia rentowego.

Niezdolną do pracy, w rozumieniu przepisu art. 12 cyt. ustawy, jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy – osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 2 i 3 cyt. ustawy).

Z kolei czynniki uwzględniane przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy wymienione są w art. 13 ust. 1 cyt. ustawy. Są to: okoliczności o charakterze medycznym – stopień naruszenia sprawności organizmu i możliwość przywrócenia jej w drodze leczenia i rehabilitacji oraz okoliczności o charakterze socjalnym – możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy i celowość przekwalifikowania zawodowego, przy uwzględnieniu rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych. Oceniając stopień niezdolności do pracy rzeczą Sądu nie jest badanie przyczyn, które złożyły się na dany stan chorobowy. Równocześnie bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy pozostaje sytuacja związana z warunkami dotychczasowego zatrudnienia wnioskodawcy.

Sąd przyjął, że rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia narządu ruchu, a przede wszystkim serca oraz układu krążenia nie budziły co do zasady wątpliwości w sprawie. Spór sprowadził się do oceny wpływu tych schorzeń na stopień niezdolności wnioskodawcy do pracy, jak i na okres trwania tej niezdolności.

Uwzględniając w tym zakresie opinię biegłych sądowych, Sąd uznał, że głównym schorzeniem wnioskodawcy Z. H. są przewlekłe zaburzenia w zakresie układu krążenia. Istniejące dolegliwości mają charakter przewlekły, mimo stosowanego leczenia. Wnioskodawca z powodu wskazanych chorób w sposób znaczny ma ograniczoną wydolność podstawowego układu, co w konsekwencji narusza sprawność jego organizmu powodując całkowitą utratę zdolności do wykonywania praktycznie jakiejkolwiek pracy. Tym bardziej, że dodatkowo pojawiły się negatywne rokowania w zakresie układu oddechowego. Właściwa diagnostyka tych ostatnich dolegliwości, a w konsekwencji ich prawidłowe leczenie okazało się znacznie utrudnione z powodu schorzeń kardiologicznych. Obecnie w jednoznacznej ocenie biegłych sądowych wskazano, że trudno mówić o stabilności schorzeń, skoro doszło do ogólnego pogorszenia stanu klinicznego w zakresie układu oddechowego. Biegli sądowi badając wnioskodawcę stwierdzili, że proces zmian chorobowych jest przewlekły i obciążony dużym ryzykiem.

Sąd przyjął też, że nie bez znaczenia jest i to, że dotychczas wnioskodawca, liczący 65 lat, pracował głównie jako robotnik fizyczny, w ostatnim okresie tj. w latach 2010-2011 był zatrudniony jako zbrojarz-betoniarz. Trudno więc przyjąć za celowe ewentualne przekwalifikowanie wnioskodawcy. Wszystkie te okoliczności łącznie uzasadniają uznanie go za osobę całkowicie niezdolną do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Oceniając okres na jaki należało orzec prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy Sąd również uwzględnił stanowisko biegłych, którzy wskazali, iż okres 12 miesięcy umożliwi zdiagnozowanie, a następnie wdrożenie właściwego leczenia schorzenia układu oddechowego. To z kolei może przełożyć się na ogólną poprawę wydolności organizmu wnioskodawcy.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami oraz art. 107 i art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Sąd Okręgowy przyznał wnioskodawcy Z. H. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w ustawowej wysokości, na okres 12 miesięcy, począwszy od dnia 8 sierpnia 2013 r. tj. daty złożenia wniosku. Stąd w pkt I wyroku orzeczono o zmianie zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. ustalenie stopnia niezdolności do pracy wnioskodawcy możliwe okazało się dopiero na etapie postępowania przed Sądem, na podstawie dołączonej dokumentacji z leczenia pulmonologicznego. Zwalnia

to organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia rentowego wnioskodawcy.
Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.